

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Enten - Eller. Første del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. III. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee1-txt-shoot-id8b033da4-bc3d-40c9-afe0-39af74918ad5.pdf> (tilgået 26. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Den musikalske *Don Juan* er absolut seirrig og derfor naturligiis ogsaa i absolut Besiddelse af ethvert Middel, der kan føre til denne Seir, eller rettere, han er i saa absolut Besiddelse af Midlet, at det er ligesom han ikke behøvede at bruge det, det vil sige, han bruger det ikke som Middel. Saasnart han bliver et reflekteret Individ, saa viser det sig, at der er Noget til, som hedder: Midlet. Giver Digteren ham nu dette, men gjør ved Siden deraf Modstanden og Hindringen saa betænkelig, at Seiren bliver tvivlsom, saa falder *Don Juan* ind under Bestemmelsen af det Interessante, og i denne Henseende kan der tænkes flere Opfattelser af *Don Juan*, indtil man naaer hen til hvad vi tidligere have kaldet den intensive Forførelse; negter Digteren ham Midlet, saa falder Opfattelsen ind under Bestemmelsen af det Comiske. En fuldendt Opfattelse, der har ført ham ind under det Interessante, har jeg ikke seet; derimod gjælder det om de fleste Opfattelser af *Don Juan*, at de nærme sig til det Comiske. Dette lader sig let forklare deraf, at de knytte sig til *Moliere*, i hvis Opfattelse det Comiske slumrer, og det er *Heibergs* Fortjeneste, at han er bleven sig dette tydelig bevidst og derfor ikke blot kalder sit Stykke et Marionetspil, men paa saa mange andre Maader lader det Comiske skinne frem. Saasnart en Lidenskab, idet den fremstilles, negtes Midlet til sin Tilfredsstillelse, saa kan dette enten fremkalde en tragisk eller en comisk Vending. En tragisk Vending kan ikke godt fremkaldes, hvor Ideen viser sig som aldeles uberettiget, og derfor ligger det Comiske saa nær. Fremstiller jeg Spillelysten i et Individ og giver nu dette Individ 5 Rbd. at spille bort, saa blev Vendingen comisk. Ganske saaledes forholder det sig vel ikke med den *moliereske Don Juan*, men dog paa en lignende Maade. Lader jeg *Don Juan* være i Pengeforlegenhed, plaget af Creditorer, saa taber han strax den Idealitet, han har i Operaen, og Virkningen bliver comisk. Den berømte comiske Scene hos *Moliere*, der som comisk Scene har stor Værdi og tillige passer meget godt ind i hans Comedie, burde naturligiis derfor aldrig være optaget i Operaen, hvor den virker aldeles forstyrrende.